

Adrià Pujol, bloc ESCAFARLATA, 8 de juliol de 2013

EL CANÍBAL NOU DE TRINCA

He llegit el 57,5% de tota l'obra narrativa, fins al moment publicada, de Damià Bardera Poch. En resum puc dir que l'escriptor pateix la dispersió que tots posem en solfa quan som als inicis d'una carrera que no sabem si fruitarà, ni en quina direcció ho farà. Vull dir que he assistit a l'espectacle d'un autor en construcció, engrescat i treballador.

També he llegit un 88,2% de la seva obra diguem-ne d'articulista, o periodística, o assagística, la qual no dissimula mai la seva voluntat de tocar els collons, però que alhora està bastant mancada de referències, és covarda en el sentit que apunta, dispara, però amaga els noms i els cognoms dels blancs, o sigui que queda en res, o en un lloc comú. Es basteix damunt d'una pila de cadàvers indocumentats, i de vegades és d'una gratuïtat grassa.

De la poesia n'he fet un tast, potser del 3,8%.

També puc dir que m'han sorprès els elogis, els aplaudiments i els ditirambes que li han dedicat. Floretes, comparances amb Espriu i amb Kafka, com si es tractés d'un autor fet i pastat, o mort. Per això, i pels adjectius que li amollen (implacable, indòmit, incòmode, excepcional), la seva prosa m'ha interessat. De passada hi he trobat força i equívocs, patinades i encerts, com quasi a tot arreu, quan es llegeix. I sorpreses, si és que es tracta, no ho dic jo, d'una promesa que gairebé ja ho ha promès tot. Al seu conte i li vaig fer adéu amb el braç, que no està gens malament, perquè copsa molt bé la indiferència infantil vers la moral i la capacitat de les criatures per establir connexions surreals, hi ha un castellanisme intolerable (el DIEC diu que és tolerable) en una frase estranyíssima: «vaig arplegar el gos en braços i el vaig portar fins la casa del nen de la cama ortopèdica, em va obrir la porta la seva mare, que devia estar fent el dinar perquè duia un davantal força brut – i anava ben esperrucada». Jo no

sabia que cuinar despentinés, i a la següent frase, el castellanisme «en braços» es repeteix.

Però jo no vull sang. No em dedicaré (ell, elegant, tampoc no ho fa quan als articles critica tot el que es mou) a fornir una llista de nyaps detectats a la rabiüda. No té sentit, la maldat desinformada, que sol ser la meva a les converses de cafè, ni paga la pena l'atac volgudament feridor, perquè llavors denota enveja i petitesa. No em cruspí en Bardera, valga'm déu, perquè les conseqüències serien sensacionals.

En canvi, sí que vull apuntar coses, a rebuf del darrer elogi que li han fet. Li dedica en Lluís Calvo al Núvol, intítulat «Caníbal i català». El panegíric situa l'autor, aviat és dit, en un popurri que abraça Marià Vayreda, Raimon Casellas, Caterina Albert i Mercè Rodoreda, Blake, Mary Shelley, Poe, Rimbaud, Lautréamont i Lovecraft. Un pastitx amb un moment àlgid, quan Calvo, suposo que per seguir parlant d'antropofàgia –i perquè li agrada el *death metal*– situa la prosa barderiana entre el batut imaginari del marquès de Sade i el rogal de doble bombo del grup Cannibal Corpse, amb el seu cantant llanut i usuari avançat dels caramels Ricola. En fi, a la lloança encomiàstica també hi treuen el nas els cineastes Ruggero Deodato, Sam Peckinpah, Sergio Leone, Quentin Tarantino i John Woo, sengles representants del brutalisme comercial –llevat del primer, que seguí fidel a l'essència del *gore*, o sigui això.

Sí: Lluís Calvo diu que Damià Bardera és un «escriptor *gore*», i se suma als altres lloadors, tractant-lo de «desvergonyit», d'escriptor «de raça». Ve a dir que

Bardera és lliure, valent, fins i tot truculent, per com «abandona el món de les idees» i se situa ran de l'existència –la terrible existència en cru. També assenyala que «ho dóna tot en cada moment», hi estic d'acord, i que és «contudent, fosc, salvatge, caníbal».

Bé. Als caníbals volia arribar. Com que no puc no ser antropòleg, perquè en menjo, m'ha neguitejat el maneig del mot «caníbal» per part d'en Calvo. Jo sé que ell no és precisament un pensador desinformat, ans al contrari. Però m'ensumo que ha caigut en el parany de la neosèmia, és a dir, la trampa dels significats i afegitons que les paraules carretegen, quan surten del clos on es van forjar. Crec que fa servir el mot «caníbal» perquè és gruixut, té un aire de radicalisme, bruteja. És un concepte molt propi de l'assagística esquerranosa espanyola dels anys vuitanta del segle passat. O potser en Calvo tira per aquí, ascendència que tampoc no li sabia trobar al Bardera, tret que de vegades *busqui impressionar* descaradament. En tot cas, «caníbal» és una paraula que transforma l'adjectivat en un ésser temible, potent, amoral i imbatible. En aquest sentit, doncs, queda perfectament en la línia dels epítets anteriors i posteriors que diposita als peus del semidéu Bardera. Adjectius que semblen presentalles.

Jo també penso que l'adjectiu «caníbal» escau al Bardera actual, però venint des d'un altre lloc, sobretot pel que fa al Bardera dels conats d'assaig, amb el Mediterròniament al capdavant –on, a la part del nostre referit, és cert que hi ha poques idees. Com deia Alberto Cardín al seu Dialéctica y canibalismo, el caníbal i la seva pràctica nefanda és una argúcia del colonitzador. És una visió esbiaixada, pejorativa, del salvatge. És una incomprensió, vaja, que només servirà per exterminar els aborígens, acusats de cafres, quan els antropòfags, violadors i esquarteradors de debò sempre han estat els vencedors. Perquè el canibalisme era tota una altra cosa. Era una menja de tall totèmic, on el menjat i el menjador establien una comunió sagrada. Un bon dia, els déus van antropomorfitzar-se, i els homes van sacrificar homes i els van devorar, a fi de menjar-se, i doncs, els déus, i a fi d'adquirir-ne la potència i la magnanimitat. O sigui que el canibalisme s'ha d'enquadrar en els fenòmens de caire religiós, i no pas en les saragates de demència desfermada, del pal Viven! o Braindead, les

quals sí que han servit per farcir el *gore* de raça, amb ecos en la literatura d'[aquest tipus](#) que, ben mirat, no damiabardereja per enlloc. Ja ho tenim: aquells de qui parlem, no sacrificaven una persona per menjar-se-la, sinó que se la menjaven, precisament, perquè havia estat sacrificada. I un altre dia parlarem del cos i de la sang de Crist, sembla ser que presents a la vinassa i als panets de missa.

Bardera és un caníbal de llei quan publica articles de pensament al Núvol, un caníbal resident, perquè tracta de terribles i d'immorals a les tribus originàries, però amaga que, de fet, en voldria els condominis –voldria subjugar-les. I ho seguirà sent, un menjapersones, si es dedica, com ara sovint, a occir ritualísticament tots els pobres aborígens que pasturàvem al jardinet de la literatura catalana, abans ell no en saltés la tanca i es dediqués a repartir estopa, talment un colonitzador voraç. Benvingut, en tot cas, que riurem plegats, i modestament li recomano que vigili: ser el greal de tants elogis pot desgastar, i de carambola pot convertir-lo en un déu mengívol.

* Perdoneu les errades de tot tipus que segur que conté l'entradeta. Ha estat escrita a rajaploma i amb una benignitat omnívora.